

MALTA

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH D. CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI**

Seduta tal-15 ta' Dicembru, 2006

Appell Civili Numru. 89/2006/1

**Direttur ghal *Standards*
fil-Harsien Socjali**

v.

Mario Attard

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza wara rikors ta' appell intavolat minn Mario Attard quddiem din il-Qorti fil-**11 ta' Dicembru 2006**. Permezz ta' rikors ipprezentat fl-**4 ta' Dicembru**

2006, id-Direttur ghal *Standards* fil-Harsien Socjali (hawn aktar 'l quddiem DSHS) talab lill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri (Sezzjoni Familja) sabiex din tirrikonoxxi u tenforza sentenza moghtija mill-*High Court of Justice, Family Division* fid-**29 ta' Novembru 2006** li permezz taghha dik il-Qorti fir-Renju Unit ordnat illi l-minuri Shaun Attard jigi ritornat lura fil-gurisdizzjoni tal-Ingilterra u Wales minn missieru Mario Attard. Fis-**7 ta' Dicembru 2006**, l-imsemmija Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri (Sezzjoni Familja) laqghet it-talba u ordnat ir-ritorn tal-imsemmi minuri lejn ir-Renju Unit sabiex hemhekk jibqa' joqghod ma' ommu. Dik il-Qorti ordnat li l-imsemmi minuri jirritorna lura fi zmien gimgha mid-data tas-sentenza taghha (cioe` mis-7 ta' Dicembru 2006) u a kura u taht ir-responsabbilta` tad-DSHS li gie awtorizzat li jirrikorri ghall-assistenza tal-Pulizija, jekk ikun il-kaz, sabiex tinghata esekuzzjoni effettiva lis-sentenza imsemmija tal-Qorti fir-Renju Unit¹. L-appellant Mario Attard, wara li fisser illi huwa kien issepara minn ma' martu – li hija Ingliza – b'sentenza ta' Qorti Ingliza u li b'sentenza ohra kien hemm *residence order* fir-rigward tal-imsemmi minuri, spjega li bejn is-7 u t-28 ta' Lulju 2006, il-minuri kien Malta bi ftehim bejn il-partijiet biex huwa jkun jista' jezercita d-dritt ta' access ghall-imsemmi ibnu. Skond l-appellant, f'dan il-periodu it-tifel zvela xi affarijiet li wasslu lil missieru (l-appellant) sabiex, permezz ta' rikors ippresentat fil-Qorti ta' Ghawdex², jitlob li l-imsemmi tifel ma jirritornax lura lejn l-Ingilterra, u, dejjem skond l-appellant, b'digriet moghti fis-**27 ta' Lulju 2006** dik il-Qorti laqghet it-talba. In segwitu ghal dan, id-DSHS ipprezenta rikors³ fejn talab li dik l-istess Qorti tordna r-ritorn tal-minuri lura lejn l-Ingilterra, izda dik il-Qorti cahdet it-talba tad-DSHS fl-**4 ta' Settembru 2006**. Fi kliem ir-rikors ta' appell, l-omm "...*fethet kawza mill-gdid fuq l-istess meritu gewwa l-Ingilterra, liema Qorti minflok ma*

¹ Bid-digriet ta' din il-Qorti – Qorti ta' l-Appell – tat-12 ta' Dicembru 2006, l-ordni ghar-ritorn gie provvisorjament sospiz sakemm jigi deciz dana l-appell

² Mill-atti trasmessi lil din il-Qorti mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) jirrizulta li kien hemm zewg rikorsi, wiehed tal-25 ta' Lulju 2006 li dwaru l-Qorti astjeniet minhabba li qalet li ma kellhiex gurisdizzjoni, u iehor tas-26 ta' Lulju 2006 li wassal ghad-digriet tas-27 ta' Lulju 2006.

³ Mill-atti trasmessi lil din il-Qorti mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) jirrizulta li dana r-rikors gie pprezentat mid-DSHS fil-21 ta' Awissu 2006.

infurzat is-sentenza moghtija fil-Qorti tal-Magistrati t'Ghawdex (Superjuri), ipprezumiet li kien hemm htif ta' minorenni (li f'dan il-kaz ma kienx hemm), u ghalhekk erroneament u a kuntrarju ta' dak ikkontemplat fil-konvenzjoni⁴ regghet semghet il-kaz kollu fil-meritu mill-gdid, u fid-29 ta' Novembru 2006 ordnat illi l-minuri jirritorna l-Ingilterra." L-appellant jillanja illi l-ewwel Qorti, cioe` l-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) li tat id-decizjoni taghha fis-7 ta' Dicembru 2006 li minnha qed isir dana l-appell, interpretat erroneament il-Council Regulation (EC) no. 2201/2003 (hawn aktar 'l quddiem Regulation). Huwa jfisser illi l-imsemmija Regulation tiddistingwi bejn sitwazzjoni fejn il-minuri jkun f'pajjiz – li ma jkunx il-pajjiz tar-residenza abitwali tieghu – legalment u sitwazzjoni fejn huwa jkun jinsab f'dak il-pajjiz illegalment, u jirreferi in partikolari ghall-Artikoli 8, 9 u 12(3) tar-Regulation. Huwa bazikament jikkontendi li galadarba l-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) kienet awtorizzata li l-minuri ma jirritornax lura lejn l-Ingilterra u dan ghamlitu qabel ma ghalq il-periodu ta' access, qatt ma seta' kien hemm "abduction" bil-konsegwenzi rigidi ta' smigh mill-gdid u r-ritorn furzat tal-minuri lejn il-pajjiz ta' residenza abitwali tieghu. L-appellant jinvoka in sostenn ta' l-argument tieghu anke l-Artikolu 19(3) tar-Regulation.

2. Id-DSHS, min-naha tieghu, wiegeb sostanzjalment illi d-digriet tas-27 ta' Lulju 2006 kien biss digriet temporanju, moghti "*minghajr ma l-omm, li kellha residence order, la giet notifikata u lanqas mismugha.*" Kompla jfisser li "*Minkejja decizjoni li l-minuri ma jigix ritornat, moghtija mill-Qorti tal-pajjiz fejn jinsab il-minuri, jekk il-Qorti tal-pajjiz ta' residenza abitwali tal-minuri tiddeciedi li l-minuri ghandu jigi ritornat, din id-decizjoni tkun rikonoxxuta u enforzata f'kull Stat Membru tal-Unjoni Ewropea.*" Id-DSHS ghamel referenza ghall-Artikolu 42 tar-Regulation u talab, *inter alia*, li din il-Qorti tordna li l-minuri Shaun Attard jigi ritornat immedjatament lura l-

---

⁴ Ma huwiex car ghal liema "konvenzjoni" qed jirreferi hawn l-appellant – jekk hux ghall-*Hague Convention* tal-25 ta' Ottubru 1980 (ara l-Artikolu 3(1) tal-Kap. 410), jew ghall-*Luxembourg Convention* tal-20 ta' Mejju 1980 (ara l-Artikolu 14(1) tal-imsemmi Kap. 410).

Ingilterra skond is-sentenza⁵ tal-*High Court of Justice, Family Division* tad-29 ta' Novembru 2006.

3. Din il-Qorti semgħet it-trattazzjoni tal-abbili difensuri tal-partijiet fl-udjenza tal-lum, u hadet konjizzjoni wkoll tas-segwenti atti: (i) l-atti tar-rikors nru. 60/2006 fl-ismijiet “Mario Attard v. Samantha Jane Attard” li wassal għad-digriet tal-Qorti tal-Magistrati (Għawdex) Superjuri (Sezzjoni Familja) tas-27 ta' Lulju 2006; (ii) l-atti tar-rikors 65/2006 fl-ismijiet “DSHS v. Mario Attard” li wassal għas-sentenza tal-4 ta' Settembru 2006; (iii) l-atti tar-rikors odjern (89/2006), kif ukoll (iv) l-atti tar-rikors 71/2006 fl-ismijiet “Mario Attard v. DSHS u Samantha Wright” għall-hrug ta' mandat ta' inbizzjoni biex iwaqqaf persuna milli tiehu minuri barra minn Malta, permezz ta' liema proceduri inizjati fis-6 ta' Dicembru 2006 Mario Attard talab li l-minuri in kwistjoni ma jinharigx minn Malta – din it-talba giet michuda mill-Qorti tal-Magistrati (Għawdex) Superjuri (Sezzjoni Familja) b'digriet tas-7 ta' Dicembru 2006 wara li għamlet referenza specifika għad-digriet tal-istess jum fl-atti tar-rikors 89/2006.

4. Din il-Qorti ma tarax li tista' tilqa t-talbiet ta' l-appellant kif migjuba fir-rikors tiegħu tal-11 ta' Dicembru 2006, u cioè` it-talbiet biex din il-Qorti (i) tirrevoka u tannulla d-digriet tas-7 ta' Dicembru 2006 fl-atti tar-rikors nru. 89/06, (ii) tenforza s-sentenza tal-4 ta' Settembru 2006, (iii) tiddikjara nulla u bla effett is-sentenza Ingliza tad-29 ta' Novembru 2006, u (iv) tawtorizza l-hrug ta' mandat ta' impediment ta' safar ossia tluq minn dawn il-Gzejjer fil-konfront tal-minuri in kwistjoni, u dan għar-ragunijiet segwenti:

5. Il-proceduri odjerni, cioè` dawk fl-ismijiet “DSHS v. Mario Attard” – rikors 89/06 – huma proceduri inizjati mid-DSHS bl-iskop li tigi rikonoxxuta u enforzata f'Malta sentenza ta' Qorti Ingliza (dik tal-*High Court of Justice, Family Division* tad-29 ta' Novembru 2006), u dan skond

---

⁵ Skond l-Artikolu 2(4) tar-*Regulation*, “the term ‘judgment’ shall mean a divorce, legal separation or marriage annulment, as well as a judgment relating to parental responsibility, pronounced by a court of a Member State, whatever the judgment may be called, including a decree, order or decision.”

ma jipprovdu l-Artikoli 21, 23, 24, 28, 31 u 42 tar-*Regulation*. Il-proceduri l-oħra li pprecedew il-proceduri odjerni huma biss marginalment relevanti jew addirittura irrelevanti. Hekk, per eżempju, il-proceduri 60/2006 (li wasslu għad-digriet tas-27 ta' Lulju 2006) kienu biss proceduri intizi għal mizura temporanja li, kif gustament rilevat mill-appellat odjern, għalkemm saru apparentement in kontradittorju ta' Samantha Jane Attard, fir-realtà saru mingħajr ma nstemgħet l-imsemmija omm, u setgħu jittieħdu biss mhux, kif erroneament indikat minn Mario Attard fir-rikors tiegħu tas-26 ta' Lulju 2006, skond il-paragrafu (16) tal-preambolu tar-*Regulation* izda (kif gustament indikat mill-Qorti ta' Ghawdex fid-digriet tagħha tas-27 ta' Lulju 2006) skond l-Artikolu 20 tar-*Regulation*. Dana l-Artikolu, fl-ewwel inciz tiegħu, jipprovdi illi *"In urgent cases, the provisions of this Regulation shall not prevent the courts of a Member State from taking such provisional, including protective, measures in respect of persons or assets in that State as may be available under the law of that Member State, even if, under this Regulation, the court of another Member State has jurisdiction as to the substance of the matter"*. Ma jidhirx li hemm verament kontestazzjoni bejn il-partijiet li r-residenza abitwali tal-minuri in kwistjoni hija fir-Renju Unit b'mod, għalhekk, li huma l-qrati ta' dak il-pajjiż li għandhom *"jurisdiction as to the substance of the matter"*. In fatti it-tieni inciz ta' dana l-Artikolu ikompli hekk: *"The measures referred to in paragraph 1 shall cease to apply when the court of the Member State having jurisdiction under this Regulation as to the substance of the matter has taken the measures it considers appropriate"*. Fid-digriet tagħha tas-27 ta' Lulju 2006, il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) għamlitha cara li si trattava ta' mizura provvizorja skond l-imsemmi Artikolu 20 u ordnat – haga li l-appellant odjern konvenjentement qed jinjora – "illi sakem ikollha informazzjoni ulterjuri, il-minuri Shaun Attard għandu jinzamm taht il-kura u kustodja provvizorja tar-rikorrent missieru" (sottolinear ta' din il-Qorti). Fl-atti ta' dak ir-rikors ma jirrizultax li dik il-Qorti nghatat jew giet provvduta b'xi "informazzjoni ulterjuri" – tali informazzjoni giet provvduta f'zewg proceduri oħra li ser naraw issa.

Ghalhekk id-digriet tas-27 ta' Lulju 2006 huwa ghall-finijiet u effetti kollha sorspassat u rrelevanti.

6. Nigu issa ghall-proceduri 65/2006, inizjati bir-rikors tad-DSHS tal-21 ta' Awissu 2006. Dawn kienu proceduri intizi sabiex, skond ma jipprovdi l-Artikolu 12 tal-Konvenzjoni ta' L-Ajja tal-25 ta' Ottubru 1980⁶, minuri li jkun tnehha jew inzamm b'mod illecitu skond l-Artikolu 3 tal-istess Konvenzjoni, jigi ritornat lura lejn pajjizu. Tali ritorn huwa kontemplat ukoll fl-Artikolu 11 tar-*Regulation*. Jirrizulta mill-atti ta' dawn il-proceduri – 65/2006 – li l-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) fil-kompetenza Superjuri taghha applikat b'mod attent hafna mhux biss id-disposizzjonijiet tal-imsemmija Konvenzjoni izda wkoll daww tal-imsemmi Artikolu 11 tar-*Regulation*, u ghazlet, kif kellha dritt li taghmel, li ma tibghatx lura lill-minuri u dan b'applikazzjoni tal-paragrafu (b) tal-Artikolu 13 tal-Konvenzjoni ta' L-Ajja. Tali decizjoni, pero`, la kienet wahda li kellha b'xi mod “tigi enforzata” mill-qrati tar-Renju Unit – kif qed jippretendi l-appellant – u anqas hija xi sentenza, kif ukoll qed jippretendi l-appellant bit-tieni talba tieghu fir-rikors ta' appell odjern, li ghandha jew tista' tigi enforzata minn din il-Qorti, ossia fi stadju ta' appell minn proceduri ohra. Mhux hekk biss, izda l-inciz (8) tal-Artikolu 11 tar-*Regulation* jipprovdi espressament hekk: *“Notwithstanding a judgment of non-return pursuant to Article 13 of the 1980 Hague Convention, any subsequent judgment which requires the return of the child issued by a court having jurisdiction under this Regulation shall be enforceable in accordance with Section 4 of Chapter III below in order to secure the return of the child”*. Hu hawn qieghed il-qofol tal-kwistjoni kollha. Il-proceduri inizjati mid-DSHS bir-rikors tieghu tal-4 ta' Dicembru 2006 kienu proprju proceduri intizi ghall-enforzar skond l-Artikoli tal-Kapitolu III tar-Raba' Sezzjoni tar-*Regulation*.

7. Sentenza dwar “parental responsibility” tista' ma tigix rikonoxxuta jew enforzata biss ghal xi wahda mir-ragunijiet imsemmija fl-Artikoli 23⁷ jew 24 tar-*Regulation* –

⁶ Ara l-Ewwel Skeda tal-Kap. 410.

⁷ L-Artikolu 22, li ghalih jirreferi wkoll l-Artikolu 31(2), jitkellem dwar sentenzi “relating to divorce, legal separation or marriage annulment”.

ara l-Artikolu 31(2) tar-*Regulation*. L-Artikoli 26 u 31(3) jipprovdu addirittura li *“Under no circumstances may a judgment be reviewed as to its substance”*. La quddiem l-ewwel Qorti u anqas fir-rikors ta' appell odjern ma qiegħed l-appellant jinvoka xi raguni għan-non-rikonixximent jew non-enforzabilità tas-sentenza Ingliza minn dawk elenkati f'dawn id-disposizzjonijiet – u dan bir-ragun, għax is-sentenza tal-*High Court of Justice, Family Division* tad-29 ta' Novembru 2006 hija proprjament sentenza għar-ritorn ta' minuri skond l-Artikolu 42(1) tar-*Regulation* li jipprovdi hekk: *“The return of a child referred to in Article 40(1)(b)⁸ entailed by an enforceable judgment given in a Member State shall be recognised and enforceable in another Member State without the need for a declaration of enforceability and without any possibility of opposing its recognition if the judgement has been certified in the Member State of origin in accordance with paragraph 2”* (sottolinear ta' din il-Qorti). Is-sentenza tad-29 ta' Novembru 2006 għandha wkoll dan ic-certifikat, mahrug fil-forma stabbilita fl-Anness IV tar-*Regulation*. Kienet għalhekk perfettament korretta l-ewwel Qorti meta laqgħet ir-rikors tad-DSHS u ordnat ir-ritorn tal-minuri lura lejn l-Ingilterra konformement mas-sentenza tal-*High Court of Justice, Family Division* tad-29 ta' Novembru 2006. Din il-Qorti tirrileva in partikolari u għal kull buon fini li filwaqt li fis-sentenza tagħha tal-4 ta' Settembru 2006 il-Qorti tal-Magistrati (Għawdex) irrilevat, *inter alia*, illi *“as yet no proof has been provided to the satisfaction of this Court that adequate arrangements have been made to secure the protection of the child after his return, under Article 11(4) of the Regulation”*, il-Qorti Ingliza fis-sentenza tad-29 ta' Novembru 2006 għamlet *“of its own motion”* lill-minuri in kwistjoni *“a ward of this court”*.

8. Għall-motivi premissi din il-Qorti, filwaqt li tirrevoka *contrario imperio* id-digriet tagħha tat-12 ta' Dicembru 2006 in kwantu ssospenda provvizorjament l-ezekuzzjoni tad-digriet 59/2006 tas-7 ta' Dicembru 2006 fl-atti tar-rikors 89/2006, tichad l-appell ta' Mario Attard u tikkonferma l-provvediment imsemmi tas-7 ta' Dicembru

---

⁸ Liema Artikolu jerga' jehodna lura għall-Artikolu 11(8) tar-*Regulation*.

Kopja Informali ta' Sentenza

2006 fl-ismijiet premissi bl-istess fakolta` lill-appellat DSHS li jirrikorri ghall-assistenza tal-Pulizija, u, okkorrendo, ghall-assistenza tal-Marixxalli ta' dawn il-Qrati, b'dan pero` li t-terminu ta' gimgha jibda jiddekorri mil-lum. Spejjez ta' dawn il-proceduri a karigu ta' l-appellant.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----